

cjpnilsson@gmail.com
073-980 36 79

Yttrande till Marcon Windpower AB angående "Nya Utgrunden Samrådsunderlag"

Som fastighetsägare utmed kusten på södra Öland, fastigheten Årsvik 10:19 i Degerhamn, vill vi ta tillfället i akt att delge våra synpunkter. Vi tackar för möjligheten. Eftersom vindkraftparken ifråga kan ses från två kommuner har vi trots avsaknad av egen anknytning till Bergkvara också kopierat Torsås kommun i inskicket, liksom länsstyrelsen i Kalmar.

Djurliv och natur

I samrådsunderlaget finns information som tyder på att vindkraft i Utgrundenområdet skulle kunna ha påverkan på fåglar, fladdermöss, tumlare, säl, fisk (och delvis även) bottenfauna.

Det står i samrådsmaterialet att det med 13 till 17 vindkraftverk, med en totalhöjd på 275 meter, bildas mycket turbulens. Däremot nämns inte hur denna turbulens skulle kunna påverka fåglarnas och fladdermössens vanliga flygmönster. Södra Öland är känt för sitt rika fågelliv, som förutom sitt värde i sig lockar turism och är ett fundament för södra Ölands attraktionskraft.

Det beskrivs i samrådsmaterialet att det söder om Utgrundens fyr, dvs. i det området som vindkraftsparken planeras till, finns en bred rullstensås med ett vattendjup på endast 3 till 4 meter i vissa delar. Vi boende utmed kusten vet att sjöfågel ofta söker sig till grunda vattenområden för att söka föda. Ofta observeras exempelvis havsörn på jakt efter mat. Materialet beskriver till och med att "södra Kalmarsund är ett av Nordeuropas mest intensiva flyttfågelområden..." samt att "enstaka arter kan tillfälligtvis besöka vindkraftområdet för att söka föda". Det uttrycks oro över risken att de upp till 51 rotorbladen kommer att riskera både häckande- och flyttande fåglars liv.

Boende utmed kusterna har också kunnat observera att de vindkraftverk som tidigare stod på Utgrundenområdet ofta stod still och krävde en markant servicebåttrafik för underhåll – något som inte nämns i samrådsunderlaget. Både säl och tumlare förekommer i närområdet till det planerade vindkraftsområdet kring Utgrunden. Vi vill uttrycka en oro över vad en starkt ökad aktivitet i området – som ett nytt vindkraftsprojekt skulle medföra delvis genom anläggnings- och servicefordon, men även vindkraftsverksrelaterade vibrationer och undervattensbuller – har för långsiktig påverkan på förekomsten av tumlare, säl och fiskar.

Buller

Våra kommentarer kring ljudnivån handlar inte om själva anläggningsfasen eller det så kallade maskinljudet från maskinhusen utan om rotorbladens aerodynamiska "svischande" ljud. Det aerodynamiska ljudet tränger, som beskrivs i samrådsunderlaget, inte ned under vattenytan utan sprids över vattnet. Ljudutbredningen till havs, som underlaget också beskriver, skiljer sig mot land på grund av avsaknaden av dämpande byggnader och vegetation. De ljudsimulationer som är presenterade i samrådsunderlaget uppvisar en konstant ljudnivå om 30 till 35 dB invid stranden utmed Ölandskusten. Kusten utmed Öland är ofta idag, även utan vindkraftverk, ljudlig då vinden är påtaglig, men det bör observeras att alla 13 till 17 vindkraftverk beräknas vara i drift från och med 3 m/s. Det kommer alltså förekomma artificiella ljud från en väldigt låg vindstyrka. Oro finns således för betydligt högre artificiella ljudnivåer utmed Ölandskusten än de ljud som idag förekommer vid lägre vindstyrkor, om de planerade vindkraftverken skulle finnas på platsen. Det finns också en oro

över att den använda mätmodellen för ljud inte innefattar frekvenser under 20 Hz och över 20 000 Hz. Vi önskar därför ett förtydligande kring ljudmätningens metod och registrering av frekvenser.

Kablar

Vi hoppas att hänsyn kommer att tas till bebyggelse och miljö utmed kusterna när beslut formars kring dragnings av de kablar som behövs för att ansluta kraftverk till transformatorer på land. Samrådsunderlaget anger att det ej är fastlagt om elanslutning ska ske till fastlandet eller till Öland, eller båda. Vi hoppas att tillståndsgivaren även kommer att beakta den estetiska påverkan som blir fallet om kablar ej grävs ned helt under mark utan förblir synliga på land i närheten av bebyggelse.

Turism (UNESCOs världsarv) och lokalsamhälle

En av de viktigaste faktorerna för södra Ölands attraktionskraft som besöksdestination är de unika naturvärdena kring odlingslandskapet, med dess kulturbygd. Därtill finns Alvaret med sin mycket speciella flora och fauna. Stora Alvaret med sina öppna vidder, närheten till havet och rika historia är så unikt och värdefullt att det blivit utsett till världsarv av UNESCO. Likaså kommer stora mängder fågelskådare från när och fjärran för att observera sällsynta fåglar som kommer inflygande över vattnet. Södra Öland lockar årligen många turister och oro finns att en stor vindkraftspark, som blir så pass synlig från stora delar av södra Öland, kommer påverka turismen negativt. I just Degerhamn, vars lokalsamhälle på senare år fått många smällar i och med Cementas nedläggning, förbudet mot ställplats för husbilar i gästhamnen med mera, vore ytterligare påfrestningar fatala för turismen. Den obrutna, vackra utsikten mot sundet från Degerhamn och Södra Bruket, och de fina solnedgångarna, skulle helt förstöras. Vi vill påminna om att Degerhamn är ett av landets värst drabbade samhällen avseende samhällsservice och avfolkning. Av de 100 orter som minskat snabbast i folkmängd är Degerhamn en av de 14 med sämst samhällsservice (den enda av dessa 14 söder om Stockholm). Se <https://www.hemhyra.se/nyheter/granskning-sa-drabbas-hyresgasterna-nar-befolkningen-halveras/#14-lista> för ytterligare information. En vindkraftspark av det här slaget skulle vara ytterligare ett tecken på att Degerhamn behandlas styvmoderligt av kommunen. Motsvarande byggnation längre upp i sundet skulle förmodligen vara svårare att bevilja.

Estetisk påverkan

Tidigare placerade vindkraftverk i Utgrundenområdet fick omfatta vindkraftverk med en totalhöjd om maximalt 150 meter. Det uppfördes sju vindkraftverk som stod i området under några år. Vi vill understryka att det skulle vara en markant skillnad i den estetiska påverkan – visuellt sett – med 13 till 17 vindkraftverk med en totalhöjd på 275 meter. De nya skulle alltså bli nästan dubbelt så höga som de gamla vindkraftverken.

Samrådsmaterialet om projektet beskriver också att val av fundamentstyp bör ske nära tidpunkten för byggnation. Vi har observerat att det inte är förbestämt att Marcon Windpower ABs egna trebensfundament (MKII) kommer användas, men vill ändå anmärka på den visuella effekt som det skulle medföra på horisonten om dessa uppfördes med upp till 17 stycken cirka 50 meter breda fundament precis i horisontlinjen. Detta skulle innebära att siktlinjen vid vattnet störs.

Det område som samrådsunderlaget beskriver kommer att tas i anspråk omfattar 26 km². Avståndet mellan kraftverken beskrivs vara 1000 till 1700 meter. Det betyder att den största delen av utsikten ut över havet sett från kusten – bland annat från Degerhamn – kommer bli markant påverkad. Vi fastighetsägare är bedrövade över detta estetiska ingrepp i Kalmarsund. Den mycket stora omfattningen av området samt höjden av vindkraftverken kommer att förstöra den vackra och unika vyn utmed hela kuststräckorna på båda sidor av Kalmarsund. Den obrutna siktlinjen och de vackra

solnedgångarna är som nämnt en viktig del av attraktionskraften i trakten, och det måste vara närmast unikt att överväga en så dum placering av höga kraftverk att de förstör två kuststräckors utsikt. Utländska bekanta – efter att ha förstått att utsikten från något så magnifikt som Gettlinge gravfält nu kommer att vara fylld av kraftverk – är förbluffade över att det ens går att överväga en placering i en så vacker miljö, när det finns jämförelsevis mycket utrymme i Östersjön på östra sidan av Öland och där kraftverken kan placeras längre ut i vattnet.

Säkerhet

Givet att Kalmarsund spelar en viktig roll för sjöfarten, och därmed är en vältrafikerad farled, ifrågasätter vi att parken kan anläggas så att sjösäkerheten upprätthålls.

Värdeminskning

Som en konsekvens av ovanstående beskrivna aspekter, och med påverkan i den omfattning som framställts i samrådsunderlaget, är det sannolikt att fastigheterna i den trakt som påverkas av den beskrivna vindkraftsparken minskar i värde. Dessutom kan intresset för framtida nya tomter, invid så många och höga vindkraftverk, minska i attraktionskraft vilket skulle vara negativt för det samhälle som hämtat sig efter Cementas nedläggning och försöker komma på fötter igen. Ett beslut att anlägga en så stor park skulle vara emot ett samlat samhällsintresse.

Djupare analyser behövs

Vi efterfrågar djupare analyser och eventuella åtgärdsplaner för alla ovanstående områden. Samrådsunderlaget saknar även redogörelse för vilka noggranna undersökningar som planeras och som skulle behövas för att säkerställa skyddet för miljö, djurliv och hälsa, såsom exempelvis risken för läckage av olja från vindkraftverkens maskinhus samt infraljudets påverkan på djur och människor. Vi utgår från att Marcon initierar dessa undersökningar självmant, men hoppas om detta inte sker att såväl Mörbylånga som Torsås kommuner och/eller Länsstyrelsen i Kalmar län ställer krav på Marcon.

Vi undrar också vad som gör att Marcon lät ursprungligt tillstånd löpa ut, men nu anser att ett nytt bör utfärdas, och varför man inte överväger att bygga mer på östra sidan?

Slutsats

Efter en samlad bedömning av hur vindkraftsparken skulle påverka lokalsamhällets ekonomi, turismpotential samt livskvalitet för de boende såväl som naturen i området, drar vi slutsatsen att den planerade vindkraftsparken i Utgrundenområdet inte är önskvärd och att vindkraft runt Öland borde placeras längre ut i Östersjön på östra sidan. Att förstöra Kalmarsund från två kuster – där riksintressen för naturvård finns på båda – vore ett oförlåtligt ingrepp, även om vindkraften i sig är ett klimatsmart och avgörande tillskott till energiproduktionen i regionen och i Sverige. För en kommun som redan dras med problem i naturskyddet, t ex med almsjukan, vore ett beslut av detta slag att för invånare och turister visa upp att man inte tar sådana problem på allvar.

Vänliga hälsningar

Swantje och Petter Nilsson